

Valsts meža
dienests

Atmežošana

Rīga, 12.04.2024.

Valsts meža dienesta Mežsaimniecības daļas vadītājs
Normunds Knēts, e-pasts: normunds.knets@vmd.gov.lv

Valsts meža
dienests

Atmežošanas būtība, veidi (1)

✓ **Meža likums**

pirmā panta pirmās daļas 3) punkts:

atmežošana — personas darbības izraisīta meža
pārveidošana citā zemes lietošanas veidā

✓ Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.889

**«Noteikumi par atmežošanas kompensācijas
noteikšanas kritērijiem, aprēķināšanas un
atlīdzināšanas kārtību»**

Valsts meža
dienests

Atmežošanas būtība un veidi (2)

Atmežošana ir
VIENĪGAIS veids
kā var «pazaudēt»
mežu.

Ir neregulēta kārtība
platības izslēgšanai
no meža, kas saistīta
ar atmežošanas
stingro uzraudzību
līdz **kvadrātmētram**.

Valsts meža
dienests

Atmežošanas būtība un veidi (3)

Platību atmežo, ja tas nepieciešams:

- ✓ **būvniecībai**
- ✓ derīgo izrakteņu ieguvei
- ✓ lauksaimniecībā izmantojamās zemes ierīkošanai
- ✓ īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai
- ✓ militārajos objektos un to aizsargjoslās

Personai ir jākompensē valstij ar atmežošanas izraisīto negatīvo seku novēršanu saistītie izdevumi (turpmāk – kompensācija).

Valsts meža
dienests

Atmežošanas būtība un veidi (5)

Atmežošanas veidi:

✓ Atmežošana
likumdošanā noteiktā
kārtībā

✓ Patvaļīga atmežošana

Patvaļīgas atmežošanas gadījumā VMD no meža īpašnieka par labu valstij piedzen kompensāciju **trīskāršā apmērā**.

Valsts meža
dienests

Valsts meža dienesta kompetence atmežošanā (1)

1. Pieteikuma saņemšana, izvērtēšana:
 - 1) iesniedzējs – kompetentā institūcija, kas izdod administratīvo aktu
 - 2) iesniedzējs – meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs, ja mežā plānots veikt derīgo izrakteņu ieguvu
2. Kompensācijas aprēķina veikšana
3. Kompensācijas samaksas administrēšana
4. Ciršanas apliecinājuma izsniegšana
5. Atmežošanas pabeigšana

Valsts meža
dienests

Kādi dokumenti ir nepieciešami, lai uzsāktu atmežošanas procesu?

1. Ar atmežošanas (būvniecības) ieceri ir jāvērsas Būvvaldē (BIS) vai citā attiecīgajā kompetentā institūcijā.
2. Atmežošanas pieprasījumam pievieno:
 - 1) atmežojamās meža zemes izvietojuma plānu, ko izgatavojis mērnieks, vai atmežojamās meža zemes skici;
 - 2) informāciju par kompensējamās mežaudzes platību un atrašanās vietu;
 - 3) ja kompensējamā mežaudze ir ieaudzēta citas personas īpašumā, papildus pievieno atmežojamās zemes īpašnieka un kompensējamās mežaudzes īpašnieka rakstveida vienošanos.

Valsts meža
dienests

Valsts meža dienesta kompetence atmežošanā (2)

Atmežošanas pieteikumam jāpievieno:

atmežojamās meža zemes izvietojuma plānu, ko izgatavojis **mērnīks** (zemes kadastrālajā uzmērīšanā sertificēta persona) atbilstoši normatīvajiem aktiem par zemes kadastrālo uzmērīšanu vai

atmežojamās meža zemes skici, kas sagatavota atbilstoši normatīvajiem aktiem par koku ciršanu mežā, gadījumos, kad:

- veic zemes lietojuma veida maiņu **plantācijas mežam**
- kompensāciju aprēķina atmežošanai **platībās bez saimnieciskās darbības aprobežojumiem** un kompensēšanai izmantoto ieaudzētu mežaudzi

Valsts meža
dienests

Atmežojamās platības uzmērījums (1)

Atmežojamās meža zemes izvietojuma plāns satur info par:

1. zemes vienības kadastra apzīmējumu
2. noteiktās atmežojamās meža zemes robežpunktu koordinātēm (saraksta veidā) un mēroga koeficientu
3. atmežojamās meža zemes platību (ha)
4. zemes lietošanas veidu eksplikāciju
5. atmežojamās meža zemes plāna mērogu, iznesumu mērogiem

Valsts meža
dienests

Atmežojamās platības uzmērījums (2)

Ideāli, ja uzmērījumā ir atmežojamo platību sadalījums pa meža nogabaliem,

jo

kompensācijas aprēķinu VMD veic saskaņā ar mērnieku norādītajām atmežojamajām platībām

Ja plānotajā atmežošanas teritorijā atrodas citas zemju kategorijas platības (ceļš, grāvis, lauce), kam netiek aprēķināta atmežošanas kompensācija, tad šādas platības ir jāizslēdz no atmežojamās platības uzmērījuma.

Valsts meža
dienests

Atmežošanas kompensācijas aprēķins (1)

1. Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumu Nr.889 «Noteikumi par atmežošanas kompensācijas noteikšanas kritērijiem, aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību» prasības;
2. Kompensācijas apmēru var samazināt, izmantojot **kompensējamo mežaudzi.**
3. Kompensāciju aprēķina principi:
 - 1) oglekļa dioksīda piesaistes potenciāla samazināšanās;
 - 2) bioloģiskās daudzveidības samazināšanās;
 - 3) vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu un sanitāro aizsargjoslu funkciju kvalitātes samazināšanās.

Valsts meža
dienests

Atmežošanas būtība un veidi (4)

Kompensācija nav jāmaksā, ja:

- ✓ mežā veic meža infrastruktūras objektu būvniecību
- ✓ mežā veic īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanu
- ✓ atmežo militārajiem objektiem un to aizsargjoslām
- ✓ ES un valsts, pašvaldību investīciju projektu gadījumos, kuru līdzfinansējums ir vismaz 20 % no kopējā investīciju apmēra
- ✓ atmežo plantāciju mežos

Kompensāciju pilnā apmērā ieskaita valsts pamatbudžetā un to atļauts izmantot mežsaimniecības atbalsta programmu finansēšanai.

Valsts meža
dienests

Kompensējamā mežaudze

- ✓ **Sēta vai stādīta mežaudze**, kuru VMD ne agrāk kā pirms pieciem gadiem ir atzinis par ieaudzētu un kura atbilst ieaudzētas mežaudzes kritērijiem
- ✓ Arī dabiski ieaudzēta **priežu, egļu un bērzu mežaudze**:
 - kuru VMD ne agrāk **kā pirms pieciem gadiem** ir atzinis par **ieaudzētu**
 - kura ir sasniegusi **vismaz divu metru augstumu** un kuru līdz atmežošanas kompensācijas aprēķina dienai VMD ir atzinis par **koptu**
- ✓ Ja atmežojamai teritorijai ir mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi, kompensējamo mežaudzi ieaudzē **tāda paša veida apgrūtinātajā teritorijā**
- ✓ Kompensējamā mežaudze uz Vienošanās pamata varbūt jebkurā citā īpašumā

Valsts meža
dienests

Atmežošanas pabeigšana

Atmežoto platību no MVR izslēdz, ja

ir kompetentās institūcijas izdots **administratīvais akts:**

- ✓ būvatļauja (stadija – saskaņota būvdarbu uzsākšana),
- ✓ derīgo izrakteņu ieguves atļauja,
- ✓ biotopu atjaunošanas lēmums,
- ✓ lauksaimniecības zemes ierīkošanas lēmums...

un **pārskats par koku ciršanas pabeigšanu** (ja koku ciršana bija nepieciešama)

un **atlīdzināta atmežošanas kompensācija**

Valsts meža
dienests

Virzība nākotnē

1. Atmežošanas procesa pilnīga iekļaušana BIS;
2. Atmežošanas regula –kompensējamo mežaudžu izmantošana kā vienīgais atmežošanas kompensācijas variants.
3. Iespējama VMD iekšienē kā atmežošanas procesa centralizācija.

Valsts meža
dienests

Jautājumi – atbildes

1. Kuram jāvērtē vai konkrēto teritoriju iespējams atmežot būvniecībai – būvvaldei vai VMD (vērtīgas kokaudzes, dižkoki utml.)?

Jāvērtē un lēmums jāpieņem **Būvvaldei**, VMD kompetence ir tikai veikt un administrēt kompensācijas aprēķinu, bet VMD var norādīt Būvvaldei uz kādu konkrētu dabas vērtību atrašanos būvniecības teritorijā, ja to nav konstatējusi Būvvalde.

MK noteikumi Nr. 889

14.2. VMD var atteikt kompensācijas aprēķinu, ja plānotā darbība, kuras rezultātā attiecīgā platība atmežojama, teritorijā nav aizliegta atbilstoši normatīvajiem aktiem par meža apsaimniekošanu un izmantošanu un dabas aizsardzību.

Valsts meža
dienests

Jautājumi – atbildes

2. Kurā brīdī ir jāiesniedz VMD pieprasījumu kompensācijas aprēķinam un jāveic apmaksa:

- 2.1. pirms būvatļaujas izdošanas;
- 2.2. pirms PN atzīmes veikšanas būvatļaujā;
- 2.3. pirms BUN atzīmes veikšanas būvatļaujā;
- 2.4. cits variants.

Pieprasījumu VMD iesniedz, kad kompetentā institūcija ir izdevusi administratīvo aktu, kas personai piešķir tiesības veikt būvniecību.

Kompensāciju persona samaksā:

- pēc tam, kad būvatļaujā ir izdarīta atzīme par tajā ietverto projektēšanas nosacījumu izpildi un būvatļauja ir kļuvusi neapstrīdama;
- pirms saņemts koku ciršanas apliecinājums cirtei vai pirms to atļauto darbību uzsākšanas, ar kurām platība tiek atmežota (ja koku ciršanas apliecinājums nav nepieciešams), ja mežā plānota derīgo izrakteņu ieguve.

Valsts meža
dienests

Jautājumi – atbildes

3. Kurš kontrolē kompensācijas apmaksu?

VMD.

4. Vai pieprasījums kompensācijas aprēķinam VMD ir jāiesniedz būvvaldei, vai to var darīt ieceres ierosinātājs?

Pieprasījumu VMD iesniedz Būvvalde, izņēmums – derīgo izrakteņu ieguve, tad iesniedz ierosinātājs.

5. Vai VMD skaņo būvprojektu?

VMD savus nosacījumus sniedz caur VVD, bet, ja kāds papildus BIS norāda kā skaņotāju VMD, tad sniedzam.

6. Vai un kurā brīdī jāsaņem koku ciršanas apliecinājums?

Ja nepieciešama koku ciršana, VMD jāsaņem ciršanas apliecinājums pēc tam, kad ir samaksāta kompensācija un ir spēkā būvatļauja.

Valsts meža
dienests

Jautājumi – atbildes

7. Vai ir atšķirības starp atmežošanas procesiem pilsētās, ciemos vai ārpus apdzīvotām vietām?

Nav, atšķirība būs tikai kompensācijas apmērā.

8. Vai būvniecības ierosinātais kompensācijas maksāšanas vietā var stādīt mežu citviet?

Jā, var. Tas ļoti lielā mērā samazina kompensācijas apjomu.

Valsts meža
dienests

VMD kontaktpersonas atmežošanas jautājumos

Virsmezniecību inženieri mežsaimnieciskajos jautājumos

Kontakti pieejami: <https://www.vmd.gov.lv/lv/virmsmeznieciba>

VMD Centrālajā administrācijā:

Daiga Breiere

Mežsaimniecības daļas vecākā referente Meža valsts reģistra kārtotošanas
un atmežošanas jautājumos

E-pasts: daiga.breiere@vmd.gov.lv

Tālr. 29466781

Valsts meža
dienests

Paldies par uzmanību!

Jautājumi

